

Joris Karl Huysmans Naruby

„Nutno bych byl povznesen ve své radosti nad čas ...
byť svět z ní se děsíl a byť jeho hrubost nevěděla, co chci říci.“

Ruysbroeck, Podlivuhodný.

Soudíc podle několika podobizen, zachovaných na zámku Lourpském, skládá se rodina Floressasů des Esseintes za dřívějších dob za atletických válečníků, drsných rejtarů. Sevřeně těsně ve starých rámech, jež vyplňovali mohutnými rameny, děsili upřenými zraky, kníry jako jatagany a prsy, jejichž vzvednutý oblouk vyplňoval ohromnou skořepinu brnění.

To byli předkové; podobizen jejich potomků chybělo; byla mezera v sledu obličejů tohoto rodu, jediný obraz sloužil za přechod, tvořil bod spojitosti mezi minulostí a přítomností, tajemná potměšilá hlava vymřelých a strnulých rysů, tváří skropených pruhem líčidla, napuštěných a perlami propletených vlasů, napjaté a zbarvené šije, vystupující ze záhybů naškrobeného španělského límce.

Již v tomto obraze jednoho z nejintimnějších důvěrníků vévody d'Epemon a markýze d'O se jeví vady vysáté konstituce, převaha lymfy v krvi.

Úpadek tohoto starodávneho rodu šel bez veškeré pochyby pravidelně svou drahou; zchabění mužů stále se zesilovalo; jaksi aby doplnili dílo věků, ženili se Esseintesové po dvě století se svými dětmi mezi sebou, mářice zbytek síly v pokrevních svazcích.

Z této rodiny, nedávno tak četné, že zaujímal skoro všechna území v Ile-de-France a La Brie, žil jediný výhonek, vévoda Jan, štíhlý mladý muž o třiceti letech, anemický a nervózní, vpadlých lící, očí studené modré ocele, odstávajícího, a přece rovného nosu a suchých a útlých rukou. Zvláštním úkazem atavismu se podobal poslední potomek dávnému předku, milostníku, po němž měl vousy do špičky, neobyčejně bledé plavosti, a dvojaký výraz, zároveň mdlý a zchytralý.

Jeho mládí bylo chmurné. Ačkoli bylo ohrožováno kriticemi, hněteno tvrdošijnými horečkami, podařilo se mu nicméně pomocí volného vzduchu a ošetřování překonat příboje dospělosti, a tu nabyly nervy převahy, zeslabily malátnosti a ochablosti bledničky, dovedly pokroky vzrůstu až k úplnému vývinu.

Matka, vytáhlá žena, mlčenlivá a bílá, zemřela vysílením. Otec pak zemřel neurčitou chorobou; des Esseintes dosáhl tehdy svého sedmáctého roku.

Neuchoval si po rodičích leč ustrašenou vzpomínku, bez vděčnosti, bez lásky. Svěho otce, zdržujícího se obyčejně v Paříži, sotva znal; svou matku pamatoval nehybnou a ležící na lůžku v temném pokoji na zámku Lourpském. Zřídka byli manžel s chotí pospolu, a z těchto dnů připomínal si bezbarvá setkání otce a matky, sedících naproti sobě před kulatým stolem, jenž byl jediný osvětlen lampou s velikým stínidlem, stáhnutým hluboko, neboť vévodkyně nesnesla bez nervových krizí jasu a hluku; ve stínu vyměnili sotva dvě slova, potom se vzdálil vévoda, lhotejný, a vskočil nejrychleji do nejbližšího vlaku.

U jezuitů, kam byl Jan vypraven do škol, byl jeho život laskavější a něžnější. Otcové pečovali bedlivě o hocha, jehož inteligence je překvapovala; nicméně přes námahy své nemohli dosíci, by se oddal řádným studiím; zabral se do některých prací, byl předčasně kován v řeči latinské, ale naproti tomu byl naprosto neschopen vysvětliti dvě slova z řečtiny, nejevil naprosto schopnosti pro živé řeči a prokázal se bytostí dokonalé tupou, jakmile se vynasnažili, aby mu vstúpili první základy věd.

Hoch, odkázaný sám na sebe, hrabal se za deštivých dnů v knihách; za krásných odpůldnů se toulal po polích. Velkou jeho radostí bylo sestoupiti do údolí, doraziti do Jutigny, vesnice, rozložené na úpatí pahorků, malé skupiny domečků, vyzdobených slaměnými čepci, posetými chomáči netřesku a kyticemi mechů. Lehl do louky ve stínu vysokých kup, naslouchaje temnému hrčení vodních mlýnů a lokaje čerstvý vánek Voulzie. Často zaběhl až k rašeliništím, až k zelené a černé vesničce Longuevilleské, nebo zase vylézal na stráně, šlehané větrem, odkud byla rozloha nesmírná. Tam měl na jedné straně pod sebou údolí Seiny, prchající v nedohledno a splývající s modří nebe, zavřeného v dáli; na druhé straně docela nahoře na obzoru kostely a věž Provinse, jež, jak se zdálo, chvěly se na slunci v zlatém poprašku vzduchovém.

Četl nebo snil, prosycoval se až do noci samotou; následkem uvažování o stejných myšlenkách se soustředil jeho duch a jeho ideje, ještě neurčité, dozrávaly. Po každých prázdninách se navracel ke svým učitelům rozvážnější a tvrdošijnější; tyto změny jim neušly; bystrozrací a vychytralí, zvyklí svým zaměstnáním pronikati až do největší hloubi duší, nebyli nijak oklamáni touto probudilou, ale neučenlivou inteligencí; pozna-

žil takto, úplně šfasten, pocituje sotva otcovského jha kněží; pokračoval v latinských a francouzských studiích po své chuti, a ačkoli teologie nebyla v programu jeho tříd, doplňoval si učení této vědy, jež započal na zámku Lourpském v knihovně, odkázané jeho praujcem Domem Prosperem, bývalým převorem řádových kanovníků svatého Rufa.

Nicméně nastoupil okamžik, kdy bylo mu opustiti ústav jezuitů; dosáhl plnoletosti a stal se pámem svého jmění; jeho strýc a poručník hrabě de Montchevreil složil mu úcty. Vztahy, jež navázali, byly krátkého trvání, neboť nemohlo býti styčného bodu mezi těmito dvěma muži, z nichž ten byl stár a onen mlád. Ze zvědavosti, ze záhálky, ze zdvořilosti navštěvoval des Esseintes tuto rodinu a přetrpěl několikrát v jejím paláci v ulici de la Chaise zdrucující večírky, kde příbuzní, staří jako svět, se zabývali šlechtickým susedstvem, heraldickými vrtochy a zastaralými ceremonii.

Ještě více než tyto staré dámy jeví se mu mužští, seskupení kolem whistu, neměnnými a nicotnými tvory; tam se objevovali potomci starých hrdinů, poslední ratolesti feudálních rodů Esseintesovi v podobách osob, trpících slizotkem, a maniaků, přezvykujících nechutné řeči, stoleté fráze. Stejně jako v utrženém stonku kapradiny byla jediná lilie, jak se zdálo, vytlačena v rozměklém mozku těchto starých lebek.

Nevýslovný soucit se zmocnil mladého muže k těmto mumiím, pohřbeným v jejich pompadourských kryptách s vydeskováním a lasturovým vykládáním, k těmto nevrlým ospalcům, žijícím se zrakem, neustále upřeným na neurčitý Kanaan, na vymyšlenou Palestinu.

Po několikrát pobytu v tomto prostředí se rozhodl, přes pozvání a výčitky, že tam nevróčí již nikdy.

Tu jal se stýkati s mladými lidmi svého věku a své třídy.

Již snil o rafinované thebaidě, o pohodlné poušti, o nehybné a teplé arše, kam by se uchýlil daleko od neustálé potopy lidské hlouposti.

Jediná vášeň, žena, byla by jej mohla udržeti v tomto všeobecném opovržení, které jím pronikalo, ale i ta byla opotřebována. Okusil tělesných hodů s chutí vrtošivého člověka, zachváceného chorobnými chťiči, posedlého zámorem, jehož ponebí rychle se otupuje a znechucuje; v době, kdy se kamarádil s kobytkáři, zúčastnil se onech dlouhých večírků, za nichž opilé ženy se rozpínají za desertu a tlukou hlavami o stoly; proběhl také kulisami, zkusil herečky a zpěvačky, zažil, mimo hloupost vrozenou ženám, delirující ješitnost komediantů; potom vydržoval již proslavené nevěstky a přispíval k bohatství dohazovačství, která zjednávají za mzdu pochybné rozkoše; konečně přejeden, unaven tímto stejnoměrným přepychem, těmito identickými pocely, pohřžil se do nejnižších vrstev, doufaje, že občerství své choutky opakem, hodlaje podrážditi své ztupělé smysly rozněcující nečistotou bída.

Nechť se však pokusil o cokoli, svírala ho nesmírná nuda. Rozhořčil se, uchýlil se k nebezpečným pocelům virtuosek, ale tu jeho zdraví se oslabilo a jeho nervový systém se rozjitřil; jeho šije se stala již citlivou a ruka se třásla, pevná sice, když uchopila těžký předmět, ale poskakující a svislá, když držela nějakou lehkou věc, jako třeba malou sklenici.

Rozhodl se prodati zámek Lourpský, kam již nechodil a kde nezanechal za sebou žádné poutavé vzpomínky, žádné lítosti; zpeněžil také své ostatní statky, koupil státní renty, shromáždil tak roční důchod padesáti tisíc franků a uložil si nad to okrouhlou sumu na nákup a zařízení nábytkem domku, kde si umínil nořiti se v konečném poklidu.

Prozkoumal okolí hlavního města a našel hnízdečko na prodej nahoře ve Fontenay-aux-Roses, v odlehlejší zákoutí, bez susedů, bez mála pevnůstku; jeho sen byl vyplněn; v tomto kraji, málo pustošeném Pařížany, byl jistě v ústraní; obtížnost spojení, špatně zajištěných směšnou železnicí, položenou na kraji města, a malými tramvajemi, odjíždějícími a přijíždějícími dle libosti, ho tím ubezpečovala.

Již odedávna se vyznal v upřímnostech a úskocích tónů. Druhdy, když u sebe přijímal ženy, zřídil budoár, kde uprostřed drobného nábytku, řezaného z bledého japonského károvníku, pod jakýmsi stanem z indického růžového saténu se zabarvovaly plati jemně umělými světly, jež látka prosivala.

Tato komnata, kde zrcadla se činila svými ohlasy a odrážela do nedohledna ve zdech řady růžových budoárů, byla slavná mezi nevěstkami, které rády ponořovaly svou nahotu do této lázně teplého nachu, jež aromatizovala vůně máty, linoucí se z dřeva nábytku.

Ale nehledě k dobrodiním tohoto naličeného ovzduší, jež, jak se zdálo, vlévalo novou krev pod kůži, povadlé a opotřebované užíváním běloby a zneužíváním nocí, chutnal na svůj vlastní řád v tomto nývém prostředí zvláštní rozkoše, radosti, jež činily svrchovanými a jež uváděly jistou měrou v činnost vzpomínky minulých zel, pohřbených nepřijemností.

Tak z nenávisti, z pohrdání svým mládím zavěsil na strop této místnosti malou klec ze stříbrného drátu, kde zavřený cvrček cvrkal jako v popelu krbů zámku Lourpského; když naslouchal tomuto zvuku, tolikrát slyšenému, věřily nad ním všechny nucené a němě večery u jeho matky, všechna opuštěnost trpícího a potlačovaného mládí, a tu za záchvěvů ženy, již mechanicky celoval a jejíž slova nebo smích bořily jeho vizi a uváděly jej náhle do skutečností, do budoáru, na zem, zdvihala se vzpoura v jeho duši, potřeba pomsty za vytrpěné smutky, vztek pokáletí hanebnosti vzpomínky na rodinu, zuřivá touha supěti na poduškách těla, vyčerpání až do posledních krůpějí nejprudší a nejostřejší tělesné sílenosti.

Jindy opět, když ho svíral splín, když ho zachvacovala za deštivého počasí podzimu oškřivost k ulici, k domovu, k obloze jako žluté bláto, k mrakům jako makadam, utekl se do tohoto ústraní, rozkolébal lehce klec a díval se na ni, jak donekonečna se odráží v sledu zrcadel, až jeho opojené oči zpozorovaly, že klec již se nehýbe, nýbrž že celý budoár se zmítá a otáčí, naplňuje dům růžovým valčíkem.

Pak v době, kdy uznal za nutné buditi pozornost, des Esseintes si upravil také nádherně zvláštní zařízení, rozdělil svůj salón v řadu výklenků, různě vyčalouněných a mohoucích se spojití subtilní analogií, neurčitou shodou veselých nebo zasmušilých, delikátních nebo barbarských barev s povahou latinských a francouzských děl, která miloval. Uvelebil se tedy v onom z výklenků, jehož výzdoba, jak se mu zdálo, nejvíce odpovídala samé podstatě díla, které čísti jej přiměl jeho okamžikový rozmar.

Nabyl pověsti výstředníka, kterou dovršil, oblékaje se v oděvy z bílého sametu, ve vesty zlatem vyšívané, zastrkuje si místo nákrčníku kytici parmských šialek do odhaleného výstřihu košile, dávaje spisovatelům hlučně hostiny, jednu mimo jiné, obnovenou z XVIII. století, kdy vystrojil, aby oslavil nejnepatrnější nehodu, smuteční hodokvas.

Část policí, podepřených na zdi jeho oranžové a modré pracovny, byla pokryta výlučně latinskými díly, oněmi, jež inteligence, které ochočily žalostně, opětovně přesívané přednášky v Sorbonách, označují generickým jménem: „dekadence“.

Mezi jinými zdál se mu sladký Virgilius, kterému školometi přezdívali mantovské labuti, bezpochyby proto, že se nenarodil v tomto městě, jedním z nejhroznějších zkonstatělych pedantů, jedním z nejhorších žvanilů, jež starověk kdy zplodil:

Autor, jež opravdu miloval, jenž jej pohnul, že navždy vyloučil ze svých čteb zvůně obratnosti Lucianovy, byl Petronius. Byl pronikavým pozorovatelem, delikátním analytikem, podivuhodným malířem; klidně, bez stranictví, bez nenávisti popisoval denní život v Římě, vypravoval ve svých čilých kapitolách *Satiriconu* mravy své doby.

Zaznamenává postupně fakta, konstatuje je v definitivní formě, rozvíjel nepatrnou existenci lidu, její epizody, její bestiality, její říje.

Od noci, za níž vyvolal bez patrné příčiny melancholickou vzpomínku na Augusta Langloisa, prožil celý svůj život.

Byl nyní neschopen, aby pochopil jediného slova ze svazků, které pročítal; ani jeho oči již nečetly; zdálo se mu, že jeho duch, nasycený literaturou a uměním, se zdráhá jimi dále se zabývatí.

Žil sám ze sebe, živil se ze své vlastní podstaty, jsa podoben strnulým zvířatům, skrčeným v doupěti za zimy; samota působila na jeho mozek jako narkotický prostředek. Když ho byla celého nejprve zchabla a napjala, přivodila ztuhlost, zmitanou neurčitým sněním; ničila všechny jeho plány, lámala jeho vůli, řídila průvod snů, jež se poddával trpně, nepokoušeje se vůbec, aby z toho se vymanil.

Zmatená hromada čelby, uměleckých úvah, jež byl nakupil od doby své odloučenosti jako hrázi, by zastavil proud dávných vzpomínek, byla náhle stržena a přival se řítit, povaliv přítomnost i budoucnost, potopiv se pod hladinu minulosti, naplniv mysl jeho nesmírným rozsahem smutku, na němž pluly, podobny směšným troskám, epizody bez zájmu z jeho bytí, absurdní nicoty. Kniha, již držel v ruce, klesla mu na kolena; poddal se, dívaje se pln nechutí a úzkostí, jak defilují léta jeho pohřbeného života; kroužila, plynula nyní kolem vzpomínky na madame Lauru a Augusta, pohroužené do těchto vlnění jako pevný kůl, jako určitý fakt. Jaká doba tehdy!

Po několik dní trval tak v jeho mozku šel paradoxů, subtilit, vír mnohokrát rozštípených vlasů, pásmo pravidel, komplikovaných jako články zákoníků, podávajících se všem smyslům, všem slovním hříčkám, končících se nebeskou pravovědou, nejjemnější a nejbaroknější; pak abstraktní stránka rovněž vbledla a následovala po ní veskrze plastická stránka pod vlivem Gustavů Moreauů, pověšených na zdech.

Od svého nejkrajnějšího mládí byl trápen nevysvětlitelnými odpory, teteleními, jež mu mrazila páteř, svírala zuby, například, když viděl namočené prádlo, jež služka zrovna ždímala; tyto účinky stále trvaly; dnes ještě trpěl skutečně, slyše trhati látku, škrábnuv prstem po zlomku křídly, dotknuv se rukou kousku moaré.

Výstřednosti jeho mládeňského života, přehnaná napětí jeho mozku neobyčejně zhoršila jeho původní nervózu, vyčerpala již zužitou krev jeho rodu; v Paříži bylo mu podřídití se hydroterapeutické léčbě proti třesení prstů, proti strašným bolestem, neuralgiím, jež mu rozlínaly tvář vedví, bušily neustálými ranami do spánku, píchaly ve víčkách, vyvolávaly oškřivost, jichž nemohl přemoci, leč natáhnuv se na záda ve tmě.

Zanechal alkoholu, kávy, čaje, pil mléko, uchýlil se opět k poléváním studenou vodou, přecpal se assou foetidou, odolel nem a chininem; chtěl dokonce vycházeti z domu, procházel se trochu po krajině, když přišly deštivé dny, které ji činí němou a pustou; nutil se kráčet, konati pohyby; a posledního prostředku užil a vzdal se prozatímně čelby, a sžírán nudou ustanovil se, by zaměstnával svůj život, stavší se lenošným, že skuteční úmysl, jež bez ustání odkládal z lenosti, z nenávisti k vyrušení, co byl se usídlil ve Fontenayi.

Tyto můry se obnovovaly; bál se usnouti. Trval natažen na posteli po celé hodiny, brzy v neustávajících bezsnostech a horečných rozrušeních, brzy v ohavných snech, které přerývala vyjevená probuzení člověka, ztrácejícího půdu, kulícího se s hořejškou schodů, řítícího se do propasti, aniž může se zadržeti.

Nervóza, umrtvená po několik dnů, nabývala vrchu, jevila se prudší a tvrdošjnější, v nových formách.

Nyní mu vadily příkrývky; dusil se pod peřinami a měl mravenčení v celém těle, krevní palčivost, bleši štípnutí po nohou; k těmto symptomům se přidružila brzy temná bolest v čelistech a pocit, že mu šroubovna svírá spánky.

Jeho nepokoje se přiosťřily; naneštěstí chybělo prostředků ukrotití neúprosnou nemoc. Pokoušel se bez úspěchu zařídití v toaletním pokoji hydroterapeutické přístroje.

Jeho omrzelost se stala bezmeznou; radost, že má báječné rostliny, vyschla; byl již znuděn jejich seřaděním a jejich odstíny; pak přes pěči, již je zahrnul, většina z jeho rostlin zhylnula; dal je odnésti ze svých pokojů a došed stavu krajní drážlivosti rozčiloval se, že jich již nevidí, maje zrak uražený prázdňem míst, která zaujímaly.

Abyste se povyrazil a zabil nekonečné hodiny, uchýlil se ke svým pouzdrům na rytiny a rovnal své Goyy; první otisky některých rytin z *Rozmarín*, obtahy, poznatelné podle svého červenavého tónu, kdysi zakoupené na veřejných dražbách za drahé peníze, ho rozveselily, a zahloubal se do nich, sleduje fantazie maliřovy, uchvácen jeho závratnými výjevy, jeho čarodějnicemi, jedoucími na kočkách, jeho ženami, usilujícími vytrhnouti zuby oběšenici, jeho loupežníky, jeho succuby, jeho demony a jeho trpaslíky.

Divoká verva, drsný, prudký talent Goyův jej uchvacovaly; ale všeobecný podiv, jehož si jeho díla získala, odvracoval ho nicméně poněkud, zřekl se již před léty zarámovati je ze strachu, kdyby je ukázal, aby první naskytnuvší se hlupec nepokládal za nutno pronést osloviny a nadchnouti se před nimi naprosto naučeným způsobem.

Stejně tomu bylo s jeho Rembrandty, jež prohlížel občas úkradkem; a skutečně, jestliže se nejkrásnější nápěv na světě stane vulgárním, nesnesitelným, jakmile jej obecenstvo trylkuje, jakmile se ho zmocní kolovrátky, umělecké dílo, které nezůstane lhotejným falešným umělcům.

Tato promiskuita v podivu byla ostatně jedním z největších žalů jeho života, nepochopitelné úspěchy mu navždy zkazily druhdy drahé obrazy a knihy; za souhlasu množství na nich nakonec nalézal nepostřehnutelné vady a zavrhoval je, tázaje se sebe, zda se neotupuje jeho čich, zda se neklame.

Zavřel svá pouzdra a upadl poznovu zmaten do splínu. Aby změnil běh svých myšlenek, pokusil se o změkčovací četby, zkusil vzhledem k tomu, by si ochladil mozek, potměchuť umění, četl ony knihy, tak rozkošné pro rekonvalescenty a postonávající, které by unavila díla tetaničtější nebo bohatší fosfáty - romány Dickensovy.

Ale tyto svazky měly opačný účinek, než jakého očekával; tito cudní milenci, tyto protestantské rekyně, upjaté až po krk, milovali se ve hvězdách, omezovali se klopati oči, červenati se, plakati štěstím, tisknouce si ruce. Toto přepětí čistoty ho uvrhlo ihned do protilehlé výstřednosti; následkem zákona o kontrastech skočil z této krajnosti do opačné krajnosti, připomínal si vibrujících a jadrných scén, myslil na lidské úkony párů, na smíšené polibky, na holubičí polibky, jak je označuje církevní stud, když vniknou mezi rty.

Všechn kvas poblouzenosti, jež mohl obsahovati mozek, předrážděný nervózou, kypěl; a libuje si tak v těchto vzpomínkách, v této trudné slasti, jak nazývá teologie toto útočiště starých haneb, vměšoval do fyzických vidin duševní žáry, bičované bývalou četbou kazuistů, Busembaumů a Dianů, Liguoriů a Sanchezů, jednajících o hříších proti šestému a devátému ustanovení Desatera.

V přítomnosti vycházel z těchto zasněností zničen, zlomen, téměř umírající, a rozžíhal ihned svíce a svítlny, zaplavuje se jasmem, domnívaje se, že takto slyší méně zřetelně než ve tmě temný, neutuchající, nesnesitelný šum tepen, bijících mu zdvojenými údery pod krční koží.

Baudelaire šel dále; sestoupil až na dno nevyčerpatelného dolu, dal se opuštěnými nebo neznámými chodbami, došel okrsků duše, kde se rozvíjejí obludné vegetace myšlenky.

Zde, u těchto končin, kde dlí poblouzněnost a nemoci, mystické tetany, horká zimnice vlnosti, tyfoidy a vomita zločinu, nalezl, sedě pod chmurným zvonem nudy, děsná léta překvůli citů a myšlenek.

Odkryl choroblivou psychologii ducha, jenž dosáhl října svých pocitů; vypracoval symptomy duší, vzácných bolestí, výsadných splínem; ukázal vzrůstající kostižer dojmů, kdyžtě nadšení, víry mládí vyschly, kdyžtě nezbyvá již leč vyprahlá vzpomínka snesených běd, vytrpěných intolerancí, přetrpěných příkoří inteligencemi, které utlačuje absurdní osud.

Sledoval všechny fáze tohoto žalostného podzimu, zře na lidského tvora, ochotného popuzovat se, obratného podváděti se, nutícího své myšlenky, by se klamaly navzájem, aby lépe trpěl, hubě předem, dík analýze a pozorování, každou možnou radost.

Pak viděl v této rozdrážděné citlivosti duše, v této krutosti reflexe, která zapuzuje překážející horoucnost oddanosti, blahovlnné pohany milosrdí, poněnáhu vystupovati hrůzu oněch letitých vášní, oněch zralých lásek, kde jeden se ještě oddává, co druhý se má již na pozoru, kde mdloba žádá po párech dětinských pocelů, jejichž zdánlivá mladost se zdá novou, mateřských prostosrdečnosti, jejichž něha utiňuje a povoluje, takoořka, zajímavé výčitky neurčitěho krvesmilstva.

Na skvělých stranách vložil své míšenecké lásky, rozjitřené neschopnosti, že nemohou se vyvršiti, nebezpečně lži omamujících prostředků a jedů, zavolaných na pomoc, aby uspaly útrapy a umrtvily omrzelo. V období, kde literatura téměř výlučně přičítala bolest žití nehodám zneuznané lásky nebo žárlivostem cizoložstva, opomenul těchto dětských nemocí a studoval nevyčitatelnější, živější, hlubší rány, jež jsou vyryty sytostí, rozčarováním, opovržením do duší v troskách, jež přítomnost mučí, jež minulost odpuzuje, jež budoucnost děsí a uvádí v zoufalství.

A čím častěji des Esseintes čítal Baudelaira, tím více nalézal nevýslovné kouzlo u tohoto spisovatele, jenž v době, kdy verše sloužily již jen malbě vnějšího vzhledu bytosti a věci, dospěl vyjádřiti nevyjádřitelné, dík svalnatému a masitému jazyku, jenž více než kterýkoli jiný měl podivuhodnou schopnost vymeziti zvláštní zdravotní výrazů nejprchavější, nejnadechnutější choroblivé stavy vyčerpaných duchů a smutných duší.